

TIPS & TOPS VERTALERSBEZOEKEN

Tips & Tops voor de docent

- Bereid de klas voor! Vertel de leerlingen wat hen te wachten staat. Dat maakt het werken met de klas voor de vertalers straks een stuk plezieriger.
- Plan het vertalersbezoek niet in een drukke periode (bijvoorbeeld wanneer er schoolonderzoeken zijn). Dan staan de hoofden niet naar afleiding van het reguliere programma.
- Probeer een of meer lesuren voorafgaand aan het vertalersbezoek met de leerlingen te werken aan een vertaalopdracht. De lesbrieven van Vertalen in zicht kan daarbij zeer behulpzaam zijn. (De eerste lesbrieven gaan over het vertalen van songteksten, de tweede over toneelvertalen.) Tijdens het vertalersbezoek kan de vertaler dan samen met de leerlingen verder werken aan hun vertalingen.
- Het is aardig om aan het begin van het vertalersbezoek de bezoekende vertaler even kort te introduceren bij de leerlingen. Hoe heet de vertaler? Wat heeft hij of zij voor vertalingen gemaakt? Het geeft de vertaler het gevoel dat hij of zij welkom is, en vereenvoudigt het contact met de leerlingen.
- Een les waarin een vertaler op bezoek komt, is anders dan andere lessen. Maak er ook in ander opzicht een bijzondere les van: zet wat koek & zopie klaar. Misschien kan de rector even binnenlopen (of aan het begin van het bezoek een kort welkomswaord zeggen). Op die manier realiseren de leerlingen zich dat dit iets bijzonders is, en zullen ook zij eerder proberen er iets van te maken.
- Enthousiasmeer de leerlingen om mee te doen met de scholierenprijsvraag Nederland Vertaalt, vertel ze dat zij een prijs kunnen winnen en een uitnodiging voor de grote Vertaaldag in het Muziekgebouw aan 't IJ in Amsterdam. De prijsvraag is een soort 'bonus'.
- Als er een songtekst vertaald wordt, is het leuk om de leerlingen aan te moedigen de vertaling met elkaar te zingen. Daar kan ook al in de voorbereidende fase naar toe worden gewerkt.
- Bedenk een 'waarderingssysteem' voor de inzet van de leerlingen in de vertaalles. Als het vertalersbezoek meetelt, zullen de leerlingen (nog) beter hun best doen.

Tips & Tops voor de vertaler

- De klas is in het begin meestal wat afwachtend. Een vertalersbezoek is nieuw voor hen. Probeer het ijs te breken met een grapje, of daag ze uit met een vraag. Belangrijk: interactieve opening!
- Als er lege tafels voorin zijn, vraag de leerlingen dan om naar voren te komen. Het is niet prettig om over lege tafels heen te moeten praten.
- Ga eerst een gesprek aan met de leerlingen en vertel daarna wat over jezelf; dat doorbreekt de afwachtende houding van de leerlingen

- Geef wat aansprekende voorbeelden uit je eigen vertalerspraktijk. Een manier kan zijn om eerst een van de leerlingen een stuk uit de oorspronkelijke (bron)tekst te laten voorlezen, en daarna zelf te laten horen hoe jij die vertaald hebt. Mét vermelding van de struikelblokken bij het vertalen. Nodig de leerlingen uit om hier over mee te denken, zodat een gesprek ontstaat.
- Stel geen vragen aan de hele klas, maar geef gericht 'beurten'.
- In de praktijk blijkt dat het goed werkt om de groep in subgroepjes van 4 – 6 leerlingen te verdelen. De verschillende groepjes werken aan een zin of strofe, en presenteren vervolgens na elkaar wat zij ervan gemaakt hebben.
- Toon op het bord de te vertalen tekst, en daarnaast de vertaalsuggesties. Noteer de nieuwe vertalingen meteen op het digibord. Dat geeft een gevoel van saamhorigheid. De andere leerlingen kunnen dan reageren, en de klas bepaalt met elkaar wat de beste vertaling is.
- Meestal is er onvoldoende tijd voor het afmaken van de vertaling. Nodig de leerlingen uit hun vertaling thuis af te maken, en op te sturen. De ervaring leert dat de scholieren het zeer op prijs stellen wanneer de vertaler de moeite wil nemen om hun vertaling te bekijken en te beoordelen.

Belangrijke tip voor docent én vertaler: heb een keer contact voor het vertalersbezoek, en bespreek de verwachtingen over en weer. Het is belangrijk dat de docent weet wat de vertaler van plan is te gaan doen, en dat de vertaler weet wat de docent al gedaan heeft met de klas.

Veel plezier en succes!

NB: het is voor de organisatie van Vertalen in zicht heel nuttig en leerzaam om zelf Tips & Tops uit de praktijk te ontvangen van vertalers en docenten. Op die manier kunnen wij het project steeds verder vervolmaken. Bedankt!